

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Vereniging Nederlandse Gemeenten

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
x

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 31 juli 2023
Onderwerp Reactie brief VNG beëindiging RTB voor zg. "derdelanders"

Geachte

5.1.2e

Op 21 juli jl. heeft u per brief uw zorgen geuit over het uitblijven van een handelsperspectief voor gemeenten in verband met het aflopen van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (hierna: RTB) voor de groep derdelanders uit Oekraïne met een tijdelijke verblijfsvergunning voor dat land (hierna: derdelanders). Op 27 juli jl. heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de VNG en mijn ministerie waarin deze zorgen zijn besproken. In verwijzing naar mijn bijgevoegde brief aan burgemeesters waarbij ik een omvangrijk informatiepakket verstuur rondom de beëindiging van de tijdelijke bescherming, reageer ik op uw brief.

Voor wat betreft de juridische onderbouwing voor het beëindigen van de opvang en de rol van burgemeesters merk ik op dat gemeenten via het staatsnoodrecht (de Wet verplaatsing bevolking) een opvangtaak voor ontheemden uit Oekraïne hebben gekregen die is uitgewerkt in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne (RooO). Het beëindigen van de tijdelijke bescherming van de derdelanders betekent dat zij geen recht op opvang meer hebben per 4 september 2023. Immers, vanaf dat moment vallen zij niet meer onder de definitie van ‘ontheemde’ zoals bedoeld in artikel 1 van de RooO. Omdat gemeenten opvang bieden, zijn zij eveneens de enige juridische entiteit die de opvang kunnen beëindigen; bijvoorbeeld via een feitelijke handeling (het stopzetten van de opvang en de verstrekkingen).¹

Derdelanders wordt (analoog aan asielzoekers met een vertrektermijn van 28 dagen) in de vertrekperiode de gelegenheid geboden om Nederland vrijwillig te verlaten. Het kan voorkomen dat zij gedurende deze 28 dagen nog een beroep doen op opvang/onderdak door gemeenten. Het kabinet biedt ondersteuning om wanneer gemeenten dat wenselijk achten de mogelijkheid te bieden om opvang/onderdak te verstrekken aan deze derdelanders tot de 28-dagen termijn verloopt. Het kabinet adviseert gemeenten dit alleen te doen als er sprake is van voorgenomen vrijwillig vertrek.

¹ Beëindigen van de opvang betekent overigens niet hetzelfde als de vreemdeling ook verwijderen uit Nederland (vertrek is een taak van het Rijk).

Wanneer gemeenten na het aflopen van de vertrektermijn opvang (of onderdak) blijven aanbieden aan derdelanders zonder rechtmatig verblijf, vangen zij zonder wettelijke grondslag vreemdelingen op die Nederland moeten verlaten. Voorts zou dit ertoe kunnen leiden dat ook andere vreemdelingen die geen recht op opvang (meer) hebben zich tot de gemeente wenden. Het is om deze redenen onwenselijk om opvang en verstrekkingen te continueren. De kosten voor deze opvang worden bovendien niet vergoed door het Rijk. Verlengde opvang komt dan ook voor rekening van gemeenten.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Datum
31 juli 2023

Ons kenmerk
x

Daarnaast maakt u zich zorgen over onrust en de veiligheid. Ik begrijp dat. De beëindiging van de opvang is een vervelend moment, voor de mensen zelf en kan dat ook zijn voor mensen die met hen werken. Het beleid (waaronder het ingestelde remigratiebeleid) is erop gericht om niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen te bewegen tot vrijwillig vertrek. Het kan zijn dat betrokkenen hier niet aan meewerken en de opvang en/of Nederland niet zelfstandig verlaten. In het informatiepakket wordt aangegeven hoe in dergelijke gevallen kan worden gehandeld. Ook is de politie geïnformeerd over de beëindiging van de tijdelijke bescherming van deze groep per 4 september. Ik adviseer gemeenten om in gesprek te gaan in de lokale driehoek en afspraken te maken hoe om te gaan met eventuele onrust en politie-inzet.

In uw brief vraagt u ook aandacht voor de positie van gasthuishoudens die hulp bieden aan derdelanders. Ik merk op dat de gemeenten inzicht hebben in welke gasthuishoudens actief zijn in de opvang van derdelanders. Het is zo dat ook de verstrekkingen in de particuliere opvang per 4 september moeten worden beëindigd door de gemeenten.² Derdelanders hebben op 27 juni een brief gekregen over de mogelijke gevolgen voor gasthuishoudens. Bij deze brief zat tevens een folder die bestemd was voor de gasthuishoudens zelf. Deze informatie staat ook op de website van de Rijksoverheid. Daarnaast wordt op 4 september ook voor de Dienst Toeslagen duidelijk voor welke gasthuishoudens de situatie gaat veranderen. De Dienst Toeslagen zal gasthuishoudens hier per brief over informeren. Wijziging van het verblijfsrecht van derdelanders kan immers financiële gevolgen hebben voor gasthuishoudens (voor eventuele toeslagen).

Op uw vraag of derdelanders en werkgevers voldoende zijn geïnformeerd ten aanzien van het eindigen van het recht om te mogen werken merk ik op dat werkgevers via diverse kanalen worden geïnformeerd, o.a. via de websites van de Rijksoverheid en het UWV. Daarnaast is informatie met verschillende werkgeversorganisaties gedeeld. Werkgevers kunnen zelf nagaan of ze een derdelander die vanaf 4 september 2023 niet meer onder de RTB valt in dienst hebben door de gegevens op het O-document te verifiëren. Daarnaast is door de IND naar de derdelanders gecommuniceerd dat wanneer zij geen asielprocedure willen doorlopen of de asielaanvraag is afgewezen, zij uit Nederland moeten vertrekken. Vertrek uit Nederland betekent ook dat hier vanaf de beëindiging van de tijdelijke bescherming onder de RTB niet langer kan worden gewerkt. Derdelanders die de asielprocedure nog zullen doorlopen zijn per brief geïnformeerd dat er voor hen vanaf 4 september andere regels gelden voor wat betreft de toegang tot de arbeidsmarkt. Deze informatie is voor de derdelander en

² Indien derdelanders uit de POO gedurende de vertrektermijn een beroep doen op onderdak, kunnen zij eventueel terecht in de GOO/VBL.

werkgever tevens te vinden op [rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl)
(<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oukrajne/werk-en-inkomen>).

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Regie Migratieketen
Ketensturing

Ten slotte vraagt u naar het handelingsperspectief indien er nog geen sluitende jurisprudentie is vanuit de rechtszaken die nu al lopen of mogelijk zullen volgen. Omdat het kabinet besloten heeft dat derdelanders na 4 september 2023 niet langer tijdelijke bescherming genieten, zal de IND de tijdelijke bescherming beëindigen.

Datum
31 juli 2023

Ons kenmerk
x

De IND heeft voor een aantal derdelanders de beschikking voor het beëindigen van de tijdelijke bescherming vervroegd uitgebracht. De IND heeft de rechtspraak tevens verzocht om deze zaken met prioriteit te behandelen. De eerste zaken zijn inmiddels ook ter zitting behandeld. Hoewel er niet kan worden vooruitgelopen op het inhoudelijke oordeel van de rechtbank, is de inschatting dezerzijds dat op korte termijn, althans in ieder geval voor 4 september, de eerste uitspraken zullen zijn geweest. Zoals tevens besproken in het overleg op 27 juli jl. zijn op basis van de juridische analyse van het ministerie van Justitie en Veiligheid geen indicaties dat dit juridisch geen stand kan houden.

Tot slot

In de brief die parallel aan deze brief wordt verzonden aan alle burgemeesters staat een nadere omschrijving van hetgeen wordt opgenomen in het informatiepakket aan gemeenten. Gemeenten hebben naar verwachting ook na het lezen van de informatie uit het informatiepakket nog vragen. Er zullen daarom aanvullend wekelijkse contactmomenten worden georganiseerd voor gemeenten. Een emailadres waar gemeenten hun vragen naar toe kunnen sturen ten behoeve van deze wekelijkse contactmoment is 5.1.2e [@minjenv.nl](mailto:5.1.2e@minjenv.nl). Op basis van de ervaringen zal indien nodig de informatievoorziening worden opgeschaald.

Ik vertrouw er op dat met deze brief, de brief aan burgemeesters en het informatiepakket voor gemeenten uw vragen zijn beantwoord.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

E. van der Burg